

ASK SNELKRANT

UNIFAC-KRANT Jg. 10

REDAKTIE: Vrij Onderzoek, Studentenweekblad RUG, UNIFAC (St. Ignatius Antwerpen), ASK (Antwerps Studentenkorps RUCA), VVS-SVB (Vereniging Vlaamse Studenten-Studentenvakbeweging), ASR (Algemene Studentenraad Leuven)

Jaargang 7 nr. 9 extra Verantw. Uitg.: Paul Heydens , Van Evenstr. 2D Leuven.

Standpunt Nationaal Aktiekomitee

In 1964 formuleerden Roland Aerden en Jan Bauwens bin- nen de toenmalige " Vereniging van Vlaamse Studenten " (V.V.S.) de eis van de demokratisering van het onder- wijs:

" Aan gelijk wie de moge- lijkheid bieden om te studeren volgens zijn bekwamen; hiervoor is de uitsluiting nodig van alle sociale, finan- ciële, kulturele en psychologische hinder- palen. "

In 1965 wordt de volgende resolutie gestemd:

" V.V.S. eist: een inte- graal en eenvormig stu- dieloon in een volledig gedemocriseerd en we- tenschappelijk onder- wijs. "

Meer dan 15 jaar zet de studentenbeweging reeds de eis van demokratisering van het onderwijs vooraan op de dagorde. Het " uitscha- kelen van financiële en sociale drempels " keert systematisch terug in alle belangrijke massa-akties, zoals die tegen de " 10.000 " van enkele jaren geleden. In 1981 weet iedereen die zijn ogen en oren gebruikt dat van deze studenteneisen niets is terechtgekomen. De laatste jaren sloeg men intengedeel zelfs de tegen- overgestelde richting in. Het nationaal onderwijs- beleid is een aanenrijging

van pogingen om de demokra- tisering een hak te zetten: verhoging van de inschrij- vingsgelden, diskriminatie van het NUHO t.o.v. de uni- versiteiten, herhaalde po- gingen om studieleningen i.p.v. beurzen in te voeren beperkingen van de moge- lijkheden voor de Derde Wereld-studenten om hier te studeren, numerus clausus-balonnetsjes die al ja- ren worden opgelaten, af- braak van de sociale sector ... De cijfers bewijzen dat de financieel minder be- goeden het moeilijker krijgen om een plaatsje te veroveren in het (nog al- tijd) elitaire bastion van de universiteit. Sinds het begin van de zeventiger ja- ren gaat het aantal arbeiderskinderen aan de unie- fies systematisch achteruit.

de studie- toelagen

De Heer Ward Bosmans, sinds meer dan een jaar verbonden aan hetkabinet van Natio- nale Opvoeding, houdt zich daar bezig met het uitwer- ken van een nieuw stelsel van studietoelagen en met de hervorming van de socia- le sectoren. Daarvoor wer-

vervolg op p.2, kol.1.

EDITORIAAL

Het is jaren geleden dat redakteurs van diverse studentenbla- den, in overleg met de aktiekomitees voor de demokratisering van het hoger onderwijs 1 gemeenschappelijke publikatie ge- realiseerd hebben

Het is een grote stap vooruit, een uitdrukking van de eensge- zinde bezorgheid om de beurzen en de sociale sektor.

Deze informatieve stap is in bijzondere moeilijke omstandig- heden gezet. Onze ministers en hun kabinetssattaché's zijn weinig vrijgevig met informatie.

Dit is een begrijpelijke zaak.

De afbraak van het beurzenstelsel is geen zaak om fier over te zijn. Niemand kan er als carrièrepolitieker voordeel uit halen om precies uit te leggen hoeveel gezinnen zich voor wel bedrag in de schulden moeten steken om hun kinderen te laten voortstuderen

Ward Bosmans heeft zich deze ondankbare opdracht toegemeten: met een spreekwoordelijke begrotingstekort toch meer geven aan een deel van de 55 % onder het S.V.M. en anderzijds stilhouden dat er een minstens even groot deel minder moet ontvangen.

Het geruisloos aanvaardbaar maken van studieleningen voor minvermogenden hoort dan ook in dit scenario thuis.

Al wie dwars ligt op dit punt steekt stokken in de wielen van Bosmans en de regering.

Toevallig zijn er heel wat dwarsliggers, de vakbonden, de sociale diensten, de studenten.

Alleen deze laatsten kunnen echter de kracht van hun getal inzetten .

Het komt er dus op aan om de studentenwoordvoerders uit de diverse sociale raden als inciviek, onbetrouwbaar, en agita- torisch voor te stellen.

Toen de studentenvetegenwoordiging de ware reden van de laattijdige uitbetaling in de pers bracht, werd de werkgroep Studietoelagen op het kabinet terstond ontbonden.

Een gebrek aan kollegialiteit van de studenten die zich aan de "zwijgplicht" vergraven, was de directe aanleiding.

Een radioverklaring van Calewaert moet de zaak onmiddellijk toedekken.

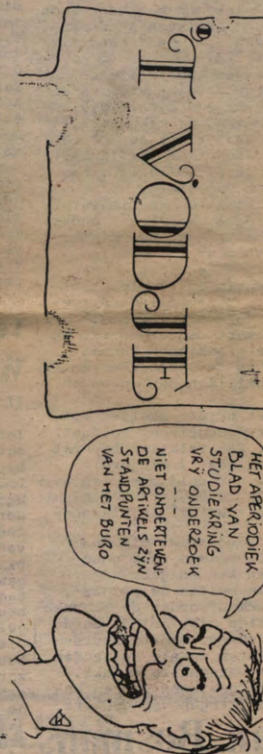
Een volledig gebrek aan informatie van regeringszijde maakt het ons onmogelijk om deze uitspraken te evalueren.

Waar vindt men de kleine 70 miljoen om aan de NUHO studenten te geven waar ze recht op hebben ?

Waarom het U niet zeggen. Maar een algehele onder-indexe- ring is reeds lang van toebassing. Heeft men deze achterge- houden gelden opgepot om nu met een schijnkado uit te pakken?

de roje reu

VETTO

schuiper

Standpunt N. Aktiekomitee

den (na de ervaringen met de "10.000"-akties) enkele "kommissies" opgericht in de schoot van Nationale Opvoeding. Naast vertegenwoordigers van Sociale Diensten, ouderverenigingen, de Dienst voor Studietoelagen, vakbonden, enz. werden ook een aantal studenten opgenomen. Wat daar ondertussen aan voorstellen werd geformuleerd, vind je elders in dit krantje terug.

De houding van het "Nationaal Aktiekomitee" tegenover de problematiek van de studietoelagen kan als volgt worden samengevat:

vaststellingen

1) Volgens de studie van het H.I.V.A. bedragen de studiekosten voor een kotstudent minstens 120 000 fr. per jaar. Er is praktisch geen verschil tussen NUHO en unief. Voor gezinnen met een laag of "gemiddeld" inkomen betekent zo'n of dochter laten studeren, hoe dan ook een financiële aderlatting. Op "eigen benen" staan wordt voor elke studerende Hongeren een hachelijke onderneming. De meesten blijven dan ook tot hun 22-23 jaar (sommigen nog langer) financieel volledig afhankelijk van thuis. Ondanks alle principiële verklaringen, wordt het onderwijs al langer hoe minder "kosteloos": hoge inschrijvingsgelden, dure cursussen en studiemateriaal; huisvesting en voeding vormen zware posten in het studentenbudget. De sociale sectoren kunnen slechts een gedeelte van de moeilijkheden opvangen.

2) Het huidige stelsel van studietoelagen voldoet niet. Een relatief beperkt budget (ca. 2 miljard) wordt verdeeld over een kleine 30 000 studenten (NUHO + unief) in Vlaanderen. Vele studenten, die een studietoelage zeer goed zouden kunnen gebruiken, vallen buiten de prijzen. Bovendien worden de beurzen een tijd niet geïndexeerd, wat voor de meeste beursstudenten enkele duizenden frank verschil uitmaakt. Kleine gezinnen worden benadeeld tegenover grotere.

plan Bosmans

1) Vertrekkend van de laatste konstatatie werkte Bosmans een nieuw stelsel uit, waarvan u de grote lijnen elders in deze krant vindt. Bosmans doet aan "herverdeling". Binnen het budget dan, en dus binnen de groep van beursstudenten. Er zullen niet méér studenten een toelage krijgen, integendeel: ongeveer 5000 studenten zullen geen beurs meer ontvangen. De gemiddelde beurs voor de overblijvenden verhoogt daardoor natuurlijk; de maximumbeurs vermindert echter met meer dan 25 000 frank!

2) De filosofie van het voorstel Bosmans heeft als demagogisch uithangbord de "solidariteit met de allerminstbegoeden". Dit zijn de mensen die onder of rond het socio-vitaal minimum zitten. Wie moet er solidair zijn? Beursstudenten, die boven het socio-vitaal minimum zitten! Zij zijn het immers die een deel van hun inkomen (beurzen) overgeheveld zien naar de lotgenoten wiens ouders nog minder verdienen...

Vanuit dezelfde logica voerde men de verhoging van de inschrijvingsgelden tot 10 000 fr. voor niet-beursstudenten door. Niet de echte rijken, maar de gemiddelde inkomens werden daardoor in de eerste plaats getroffen. In dezelfde lijn sprak Bosmans bovendien in de commissie "sociale sectoren" over de mogelijke invoering van een solidariteitsbijdrage voor niet-beursstudenten om de sociale sector gedeeltelijk te financieren.

In plaats van de problemen op financieel vlak voor een groot aantal studenten op te lossen, vergroot men deze nog! Tot de "gemiddelde" inkomens die men treft behoren ook die gezinnen waar beide ouders gaan werken - ook al is dat tegen relatief lage lonen in de fabriek -, de arbeiders die in volkintu staan, ... Dit zijn juist die gezinnen waar men het ten koste van zwaardere inspanningen een beetje comfortabel wil hebben! Daarnaast de middenlagen van de bedienden en de ambtenaren, de kleine zelfstandigen, ... Bovendien worden deze bevolkingsgroepen nog eens extra getroffen door "herstelplannen", "matigingswetten" en door de economische crisis. Geen nood, zegt Bosmans, dat kan opgevangen worden door de invoering van studieleningen, tegen een matige interest...

verdediging verworvenheden

1) Onmiddellijke uitbetaling van de beurzen! Iedere student moet zijn aanvraag voor een studiebeurs binnenbrengen "UITERLIJK OP 31 OKTOBER". Wettelijk gezien moet iedereen alleszins een gedeelte van zijn beurs ontvangen in januari. In de praktijk worden de beurzen gewoonlijk slechts uitbetaald in de loop van februari gaande tot zelfs juli! Dit betekent voor heel wat beursstudenten financiële zorgen, geloop om voorschotten en leningen bij de sociale diensten. Dit jaar is het nog stukken erger!!! Niet omwille van administratieve problemen van de Dienst voor Studietoelagen, maar omwille van de houding van het onderwijsministerie zullen geen beurzen worden uitgekeerd vóór april! Naar alle waarschijnlijkheid zal het zelfs eerder mei of juni worden voor de eerste beurzen zullen worden gegeven. Dit levend schandaal brengt met zich mee dat men een beurs ontvangt .... NADAT men een jaar heeft gestudeerd!

2) Geen leningen in de plaats van beurzen! - omdat het de financiële drempel verhoogt: arme gezinnen zijn immers niet zo geneigd dergelijke riziko's te willen nemen. - omdat het de studiekeuze richt op de meer "lukratieve" beroepen ten nadele van de beroepen die minder "opbrengen" en van sociaal-geëngageerde stellingen in het latere beroepsleven (terugbetalingsriviervan, lagere honoraria voor advocaten, groepspraktijken, sociale centra, dienstbetoon, ...). - omdat het de studiedruk verhoogt.

- 3) Neen aan de afschaffing van de studiebeurzen in het lager sekundair onderwijs! Men treft daardoor tienduizenden gezinnen, die het financieel al niet rooskleurig hebben!
- 4) Volledige indexering van de studietoelagen en de barema's!
- 5) Geen afbraak van de sociale sectoren!

alternatieven

Het recht op onderwijs mag niet worden beknot door financiële en sociale hindernissen. Kollektieve en individuele voorzieningen moeten dan ook als eerste bedoeling hebben de KOSTELOOSHEID VAN HET ONDERWIJS te verzekeren. Wij eisen dan ook een studietoelagen voor elke student, dat de studiekosten volledig dekt, d.w.z. minimum 120 000 fr. per jaar, geïndexeerd. Dit "eenvormig studietoelagen" kan elke student uit het hoger onderwijs toelaten en te studeren en zelfstandig te zijn van thuis. Onmiddellijk daarmee verbonden is de eis van meerderjarigheid op 18 jaar. Een aantal mensen zullen zeggen: "dat is utopisch, daar is geen geld voor" of nog: "de rijken worden daardoor bevoordeeld". Wij willen daar kort op antwoorden:

1) Een eenvormig studietoelagen dat de volledige studiekosten dekt lost op de eerste plaats de belangrijkste financiële problemen van de minder-begoede studenten op, wat nu niet het geval is, en met het stelsel Bosmans ook niet.

2) Op dit ogenblik zijn er zo'n 95 000 studenten in Vlaanderen. De totaal som van een eenvormig studietoelagen zou dus zo'n 11,4 miljard bedragen. Men moet daar echter aftrekken: de huidige studietoelagen (2 miljard), het kindergeld van de studenten (te berekenen), de belastingsaftrek (idem), een groot deel van de administratiekosten (door de eenvormigheid en het wegvallen van de berekeningen).

3) Het laat iedere student toe, zich volledig onafhankelijk van thuis op te stellen van de studiekeuze, politieke gaardheid, sociale praktijk betreft.

4) Het laat de studentenbeweging toe, in te gaan tegen de verdelingsmaneuvers tussen beurs- en niet-beursstudenten (zoals de "10 000"), tussen de beursstudenten onderling (zoals het voorstel Bosmans). Geen enkele student wordt financieel bevoordeeld of benadeeld door het stelsel...

5) De rijken worden absoluut niet bevoordeeld, indien men de meerkost van heel de operatie door hen laat dragen, langs fiscale weg. Laat de 10 % rijksten, die beschikken over meer dan de helft van de fortuinen in België, maar wat meer afdoeken! Dezelfde 10 % staan - volgens de studies van prof. Franck - trouwens eveneens in voor 70 % van de fiscale fraude, ofte 140 miljard!

De studentenbeweging moet zich inspannen om eensgezind een krachtig antwoord te geven op het probleem van de studietoelagen. Het enige echt democratische kan alleen zijn:

EEN STUDIE-INKOMEN VOOR ELKE STUDENT DAT DE STUDIEKOSTEN VOLLEDIG DEKT, BETAALD DOOR DE RIJKEN!

Eugene Donckers.

Gent, 6 december 1978. Onder zachte druk van de studenten stapte rector Hoste (RUG) mee op in een betoging tegen de 10.000.

Loont de aktie ?

Er is onder de studenten nogal wat te doen over het net van akties. Heeft het wel zin om op straat te komen? We geven hier enkele voorbeelden uit de strijd rond de beurzen in het verleden.

1) Wie de archieven nakijkt ontdekt dat vrijwel ieder VVS-kongres sinds 1962 erop aandrong dat NUHO en unief i.v.m. toelagen zouden worden gelijkgeschakeld. Deze gelijkshakeling kwam ook terug in zeer vele manifestaties. Tegen heug en meug heeft men als gevolg daarvan in de wet van '71 bepaald dat het NUHO kan worden gelijkgesteld met de uniefs. Dat dit in de praktijk tot hertoe niet gebeurde ligt aan de interpretatie van de wet

door de ministers. Volgens sommigen onder hen moesten de beurzen van de uniefs verminderen en deze van het NUHO iets verhogen. Terecht hebben de studenten dan ook krachtig dit OPTREKKEN van de NUHO-toelagen tot het niveau van de unief geëist.

Het is dankzij dit verzet dat men de toelagen voor de unief TOT HIERTOE niet heeft verminderd.

2) Ik maart '75 hebben de studenten op straat gestaan om de onmiddellijke en onvoorwaardelijke uitbetaling van de studiebeurzen te eisen. Die dienden uitbetaald te worden voor 1 januari '75, maar drie maanden later was nog niets te zien. Er werd een mars op Brussel georganiseerd en DECROO werd

gedwongen zijn suites te verlaten en de studenten te antwoorden. Dank zij de volgehouden strijd van de studenten heeft DECROO moeten supplementair personeel aanvaarden en de beurzen onmiddellijk uitbetalen.

3) In oktober 1977 was er sprake van de vervanging van een gedeelte van de studiebeurzen voor LENINGEN.

Onmiddellijk stelden de studenten een "open brief" op, die prompt werd ondertekend door zowat alle studentenorganisaties en kringen. Enkele akties volgden. Minister Ramaekers zag zich verplicht standpunt in te nemen tegen eerdere verklaringen van parlementairen en pers pro studieleningen.

Eugene Donckers.

Debat

Sociale partners over beurzen

Donderdag 5 februari ging er een debat rond studiefinanciering door in Auditorium De Valk te Leuven. Organisator was Sociale Raad. De bedoeling was een confrontatie tussen de standpunten van de studenten en deze van de sociale gesprekspartners.

In zijn inleiding deed Herman Franco het nieuwe uitkeringsstelsel uit de doeken. Hij kloeg in het bijzonder het feit aan dat de beursbedragen de levensduur niet volgen. Het stelsel is niet aangepast. De beursbedragen zijn niet gebaseerd op reële behoeften, maar op de politieke inspanningen, die de respectievelijke regeringen zich niet hebben willen getroosten voor de demokratisering van het hoger onderwijs.

Als voorbeeld haalde hij hiervoor de niet-indexering van de inkomensgrenzen aan, een beslissing die genomen werd tijdens het ministerschap van Rameackers in '76-'77. Komkreken dit voor gevolg dat toen 2700 beurzen minder uitgekeerd werden, ondanks de stijging van het aantal beursaanvragen met ruim 920.

De afgelopen jaren is de regeerpolitiek terzake gekenmerkt door herhaalde pogingen om het systeem van studietoelagen te vervangen door goedkopere systemen. Herman Franco stelde daartegen dat geen enkele verbetering aan het huidige stelsel kan aangebracht worden binnen het bestaande budget. Enkel een beduidende meeruitgave op het stuk van studietoelagen zal een reële bijdrage kunnen leveren tot een verhoging van de doelbetroffendheid van het s telsel.

PATRONAAT

Vervolgens kwam G. Thibault aan het woord. Hij stelde dat de evoluties in het onderwijs zeer belangrijk zijn voor de werkgevers, en ze worden dan ook met meer dan gewone aandacht gevolgd. Vanuit een bepaald optiek wil te verstaan de noden van de bedrijven. De patronaatsorganisaties maken regelmatig hun wensen bekend inzake richtingen die onmisbaar zijn voor het bedrijfsleven en omtrent het niveau dat zij wensen dat van afgestudeerden uit die richtingen. Als voorbeeld gaf hij de taalkennis. Thibault zag daarin geen ingreep in het onderwijs: het uitwerken aan de modaliteiten valt immers onder de verantwoordelijkheid van de bevoegde onderwijsinstanties.

Wij ging er van uit dat in principe iedereen recht heeft op een "aangepaste" opleiding. Maar dit is in wezen een politieke aangelegenheid, waarbij je de economische context waarin je zoiets moet realiseren, niet uit het oog mag verliezen. En het onderwijsbudget verleggenwoordigt nu reeds 21% van de overheidsuitgaven. Als patronaal vertegenwoordiger hamerde hij erop dat, gezien het feit dat we slechts beschikken over beperkte middelen in een bepaalde economische context, we keuzen zullen moeten maken. "We leven in België, niet in Lichtenstein." Voorbeelden van een dergelijke keuze zijn volgens hem de invoering van studietoelagen, het schrappen van een aantal "kleine, versnipperde beurzen, die rendabeler aangevend kunnen worden". Enkel oplossingen binnen het huidige budget kunnen zijn: goedkeuring van beursbedragen. Zodoende zijn enkel verhogingen in het stelsel mogelijk. Voor het V.B.O. is het dus duidelijk: de toelagen hebben gewerkt voor de mensen die financiële problemen hadden, niet dan ook meer heil in een herwaardering van andere dan universitaire onderwijsvormen, of in een verbetering van het stelsel van de kredieturen. "Van kleine budgetten moet je immers geen mirakels verwachten."

A.B.V.V.

Voor Fred Waumans van de A.B.V.V.-jo-gereen is de problematiek van de hoogstudeenten slechts een deel van de werking. Wel wordt er in het A.B.V.V. gewerkt aan een brochure, waarbij hij enige toelichting verstrekt. Vertrekende van een aantal objectieve vaststellingen zet het A.B.V.V. er zijn standpunten in uiteen. Het recht op onderwijs moet gezien worden als een

recht op cultuur. De onderwijsstructuur moet omgebouwd worden in die zin dat doorstromingskansen voor iedereen ten allen tijde behouden blijven. Vorming is een persoonlijk recht. Op het vlak van studiefinanciering vertrekt het A.B.V.V. van 3 vaststellingen: een rechtvaardig uitkeringsstelsel, gebaseerd op het huidige fiscaal stelsel, is een utopie. Het onderwijs moet volledig gratis zijn, net zo goed als de kollektieve voorzieningen. En dit, zowel voor URO, RUIBO en SO. Tenslotte moet de infrastructuur, die nu voorbehouden is aan universitaire studenten, opengesteld worden voor alle jongeren. Een discussie over 2,2 miljard (het budget van de studietoelagen) met een heel systeem van strafmaatregelen erbovenop, is tijd-

verlies. Het gehele budget van onderwijs bedraagt immers grosso modo 200 miljard. De enige mogelijkheid om werk maken van een studieinkomen, wat een meeruitgave van (slechts?) 50 miljard zou betekenen.

K.W.B.

Guido Dumont (K.W.B.) sprak als laatste. Hij verklaarde zich als voorstander van een toelagenstelsel. Het bezwaar tegen de wet van '71 is in dit verband het feit dat er geen objectieve criteria zijn uitgewerkt voor het begrip minvermogenheid. Hij illustreerde dit aan de hand van de uitkeringsmodaliteiten in '78-'79: om recht te hebben op een maximumtoelage (d.i. 74 300 F), die op zich reeds de studiekosten niet volledig dekt, mocht het gezinsinkomen voor een gezin met twee personen ten laste (één kind aan de universiteit) niet uitstijgen boven de 18 000 netto-belaatbaar inkomen per maand. Het nieuwe voorstel

werkt weliswaar herverdelend tegenover de laagste inkomens (minvermogenen) maar ook nu weer zijn geen objectieve criteria vastgesteld voor de mate waarin het inkomen mag stijgen per kind meer in een GEZIN. Bovendien daalt de maximumbeurs met meer dan 19 %. We moeten eerst en vooral werk maken van een waterdicht fiscaal stelsel, dan kunnen ook geen mensen die er geen recht op hebben, een beurs krijgen. Als alternatieven wees Guido Dumont zowel studietoelagen als een studieinkomen van de hand. Een studieinkomen houdt immers geen rekening met het inkomen van de ouders, noch met de gevolgde studierichting. Kollektieve voorzieningen daarentegen bieden wel grote voordelen: je kan er een werkelijk sociaal belang aan hechten. Het leveren van een bijdrage inzake personeelsbezetting en ze werken marktregelend. Door het schaalvergroten effect drukt de voorbieding de prijzen.

Onmiddellijke uitbetaling Volledige indexering Gelijke beurzen N.U.H.O. - Unief Geen leningen

Nationale Koncentratie donderdag 12 maart

Auditorium Q V.U.B. 14.30u

BUSSEN uit GENT : St. Pietersplein 13.30u

LEUVEN : Sportkot, Tervuursevest 13.30u

INTERVIEW

VETO: In verband met de beurzen... U hebt zich in het debat uitgesproken voor kollektieve voorzieningen als mogelijk alternatief. Bent U niet bang dat die marginaliserend gaan werken? Men zal de kamers in de universitaire residenties nu wel niet zo onmiddellijk een verschillend kleurtje geven, maar de studenten zullen wel met blauwe, gele, groene... bonnetjes aanschuiven in de Alma's, wanneer de prijzen gediversifieerd worden. Hoe veegt U de kollektieve voorzieningen af tegenover individuele voorzieningen?

GUIDO DUMONT: Je moet dat nu ook weer niet op de spits drijven. In het debat, en meer bepaald in mijn inleiding, heb ik de verschillende voordelen van een kollektieve sektor alsdusdanig aangestipt. Ik zie het dan ook perfect mogelijk om -zoals dat nu trouwens gebeurt- bijvoorbeeld in de homes, te werken met gedifferentieerde huurprijzen. Studenten wiens ouders meer verdienen, moeten maar meer

betalen, dat is de normaalste zaak van de wereld. Een ander voorbeeld: de studentenjobs. De sociale diensten moeten die bij voorkeur geven aan de beursstudenten. (dit gebeurt nu reeds, n.v.d.r.). Wat je nooit over het hoofd mag zien als je over deze problematiek praat, is dat er een verschil bestaat tussen zaken als de zelfstandigheid van de student en de beurzenproblematiek op zich. Als je over de zelfstandigheid van de

jullie sympathie weg?

THIBAUT: Kijk, de overheid zit met een beperkt budget maar tevens moet zij ervoor zorgen dat zoveel mogelijk mensen de kans krijgen om aan het hoger onderwijs te beginnen. Ergens moet zij trachten de gulden middenweg te bewandelen, dus rekening houden met deze twee elementen. En om minder begoede personen ook een kans te geven, bestaan er beurzen...

dat de student het kan betalen. Wij zeggen dan ook 'ja' aan de inschrijvingsgelden, omdat je dan die weg iedereen laat betalen die ervan geniet en die het kunnen betalen. (gesteld dat het stelsel van correcte hypothese vertrekt, n.v.d.r.). Dat is trouwens de reden waarom wij de "doera" groepen hebben tegen de akties rond de 10 000 destijds. Wie het zelf kan betalen, daar moet de gemeenschap toch niet meer voor opdraaien. Er is trouwens nog altijd niet gezegd dat hoger onderwijs volledig gratis moet zijn...

Uit het verder gesprek met de mensen van de arbeidersbeweging kwam duidelijk naar voor dat het nieuwe voorstel in zijn huidige vorm aanvaard, gelijk staat met het tekenen van een 'blanco cheque'. GUIDO DUMONT: Sommige mensen in het kabinet dringen erop aan om de vertrouwde werkwijze te volgen: eerst de wet stemmen en dan bij KB de uitvoeringsmodaliteiten regelen. Dat houdt in dat je geen enkele garantie meer hebt met betrekking tot het effect van de hervorming. En dat is dus volstrekt onaanvaardbaar. KB en wet moeten minimaal gelijktijdig gestemd worden, of beter nog, de inkomensgrenzen van het uitkeringsstelsel moeten bij wet vastgelegd worden.

VETO: Wanneer er geen werkelijke oplossing mogelijk is binnen het huidige budget, waarom distantiëert de arbeidersbeweging zich dan niet van het hele voorstel, of laat ons de vraag anders formuleren: wat zal de houding zijn van de parlementleden uit de travaillistische vleugel van de respectieve regeringspartijen?

GUIDO DUMONT: Wel, ik heb er helemaal geen moeite mee mezelf ervan te overtuigen dat deze het voorstel mee door het parlement zullen stemmen.

VETO: Herschikking van prioriteiten, dan denk ik onmiddellijk aan hervormingen, en dat is in dan weer de nodige politieke wil voor vereist. Wat ziet U als hefboomen voor die politieke wil?

Druk uitoefenen... duwen... Maar het komt erop aan wie het hardst kan duwen

student praat, dan laat je tevens het woord emancipatie vallen. Een emancipatie gaat heel wat verder dan financiering alleen. Nu, gedifferentieerde prijzen in de studentenrestaurants, dat zie ik inderdaad niet direkt zitten.

VETO: Beursstudenten betalen verminderde inschrijvingsgelden, studenten die geen recht hebben op een beurs betalen de volle pot. Draagt dit systeem

VETO: ...die te klein zijn en niet op tijd worden uitbetaald. Maar afgzien daarvan. Eventueel een stelsel van progressief verhoogde inschrijvingsgelden, in verhouding tot het gezinsinkomen, hoe staat U daar tegenover?

GUIDO DUMONT: Ik vind dat het maar niet moet bijdragen tot de financiering van het onderwijs in de mate waarin het verstrekt wordt, in de mate

GUIDO DUMONT: Druk uitoefenen... duwen. Maar het zal erop aankomen wie het hardst kan duwen!

THIBAUT: DAT IS HET VRIJ SPEL VAN DE DEMOKRATIE!

Hans Van den Broeck

Huidig beurzenstelsel in gebreke

MINISTERIËLE WILLEKEUR

De grootte van de beurs is doorheen de jaren minder en minder de levensduurte gaan volgen. (zie tabel 1)

In het jaar 76-77 werd het basis bedrag (de zgn. X-waarde) voor de NUHO studietoelagen met 2,47 % verlaagd en voor de eerstejaars universiteitsstudenten met 6,4 %. In de loop van dat jaar ontvingen deze studenten een beurs die nog meer naholde op de levensduurte, dan die van hun collega's hogerejaars, in het kader van de nivellering.

Fundamentele oorzaak is een totale afhankelijkheid van het budget. De dienst voor studietoelagen moet op basis van het aantal aanvragen een basisbedrag voor de nog uit te keren beurzen aan de minister voorstellen.

Wanneer er meer beursstudenten zijn, verlaagt dit basisbedrag of loopt het op zijn minst de index achterna. Er moet immers met de beschikbare gelden gerekend worden.

In 77-78 vond de socialistische minister Ramaekers het niet eens nodig om de inkomensgrenzen te indexereren. Vermits de lonen aan de index gekoppeld zijn, vielen heel wat gezinnen in een hogere schijf. Daardoor ontvingen heel wat studenten een kleinere beurs. Er werden 2.765 toelagen minder uitgekeerd over het geheel van NUHO en Unief. Het aantal opgenomen dossiers was nochtans met 921 eenheden gestegen.

Doordat zowel de inkomensgrenzen als de basisbedragen (X-waarde) jaarlijks moeten bepaald worden door de minister en bij KB, is het stelsel zeker in kristijl tijd een gemakkelijke proef voor besparingen.

Ook in het nieuwe voorstel van decreet ligt op dit vlak de bevoegdheid bij de minister of ministerraad. Dit betekent geen enkele waarborg.

TABEL 2: BEURSBEDRAGEN 1979-80.

P.T.L	100	80	60	40	20	VI
0	199.875	159.900	119.925	79.950	39.975	19.988
1	266.500	213.200	159.900	106.600	53.300	26.650
2	349.781	279.825	209.869	139.912	69.956	34.978
3	449.718	359.774	269.831	179.887	89.944	44.972
4	549.656	439.725	329.794	219.862	109.931	54.966
5	649.593	519.674	389.756	259.837	129.919	64.959
6	749.531	599.625	449.719	299.912	149.906	74.953
7	849.468	679.574	509.681	339.787	169.894	84.947
8	949.406	759.525	569.644	379.762	189.881	94.941
9	1.049.343	839.474	629.606	419.737	209.869	104.934
10	1.149.281	919.425	689.569	459.712	229.856	114.928
11	1.249.218	999.374	749.531	499.687	249.844	124.922
12	1.349.155	1.079.324	809.493	539.662	269.831	134.916
13	1.449.093	1.159.274	869.456	579.637	289.817	144.909
EERSTE JAAR UNIEF						
THUIS	13.100	19.600	26.200	34.900	43.700	////
SPOOR	17.400	24.000	32.700	39.300	48.000	////
KOT	28.400	37.100	45.900	54.600	65.500	87.400
VOORTGEZET UNIEF						
THUIS	14.800	22.200	29.700	39.500	49.500	////
SPOOR	19.800	27.200	37.100	44.500	54.400	////
KOT	32.200	42.100	52.000	61.900	74.300	99.000
VOORTGEZET OUDER DAN 25 JAAR						
THUIS	19.800	27.200	37.100	49.500	59.400	////
SPOOR	24.700	32.200	44.500	54.400	66.800	////
KOT	39.760	52.000	64.400	76.700	89.100	111.400
N.U.H.O.-KORTE TYPE						
THUIS	12.800	18.200	25.600	32.900	40.200	////
SPOOR	16.400	21.900	29.200	36.500	45.700	////
KOT	27.400	34.700	43.800	51.200	60.300	////

TABEL 1

EVOLUTIE HOOGSTE STUDietoELAGE ZELFSTANDIGE STUDENT (koëfficiënt 45)				
Jaartal	Index	kleinhandelspanen	reële bedragen	geïndexeerde bedragen
71-72	103,9	62.600	62.600	
72-73	110,9	66.100	66.870	
73-74	122,5	69.576	73.794	
74-75	137,8	75.900	83.046	
75-76	153,5	80.500	92.496	
76-77	166,1	82.300	100.063	
77-78	175,9	94.000	105.950	
78-79	182,8	102.800	112.156	
EVOLUTIE LAAGSTE BEURS VOOR KOTSTUDENTEN AAN UNIVERSITEIT (koëfficiënt 13)				
Jaartal	Index	kleinhandelspanen	reële bedragen	geïndexeerde bedragen
71-72	103,9	18.100	18.100	
72-73	110,9	18.100	19.318	
73-74	122,5	20.100	21.133	
74-75	137,8	21.300	24.010	
75-76	153,5	22.200	26.744	
76-77	166,1	20.900	28.932	
77-78	175,9	24.600	30.634	
78-79	182,8	27.000	31.850	

Bron: Jaarverslagen Hoge raad voor studiebeurzen

UITKERINGS TECHNIEK

Zijn de budgetten niet aangepast aan de behoeften, het uitkerings systeem is dat vermin.

Laten we even op tabel 2 kijken Deze tabel geeft aan hoeveel je mag verdienen om in aanmerking te komen voor een toelage.

Op elke lijn vind je 6 cijfers Het eerste is de bovengrens.

Het vijfde de ondergrens. Het zesde vormt de inkomensgrens voor zelfstandige studenten met beroepsverleden. Elke lijn komt overeen met een gezinstype, uitgedrukt in personen ten laste.

De inkomensgrenzen liggen hoger naarmate er meer personen ten laste zijn.

Wie meer verdient dan de bovengrens (kolom 100 %) ontvangt geen beurs. (Met uitzondering van de randgroep die 5.000 frank kan krijgen) Wie juist onder

de bovengrens valt krijgt de minimumbeurs. Om de maximumbeurs te krijgen, mag je niet meer verdienen dan de ondergrens (kolom 20 %). De verdiensten worden uitgedrukt in NETTO-BELASTBAAR INKOMEN per jaar (NBI)

WANNEER MAXIMUM BEURS?

Opvallend is hoe LAAG de ONDERGRENSEN ligt, vooral voor kleine gezinnen. Voor een gezin met 2 personen ten laste waarvan 1 hoogstudent, mat het NBI 77 niet groter zijn dan 69.956 frank om de maximumbeurs te krijgen. Voor een kotstudent bedraagt dit 65.500 frank,- 74.300,- 60.300,- al naargelang hij eerste jaar universiteit, hogere jaar universiteit of NUHO korte type volgt.

Als men weet dat de studiekosten in 78-79 op 120.000 werden geschat in een onderzoek van het HIVA (geïndexeerd naar 79-80 bedragen de studiekosten 127.000 frank) kan je zelf uitrekenen dat deze gezinnen

nao een heel deel van hun inkomens voor de studies van hun kinderen opzij moeten leggen, n.l. tussen de 66.700,- en de 52.700,- of per maand 5.558 en de 4.391,-

In tabel 3 en 4 zie je hoe groot het netto-maandloon en het gezinsinkomen (GI) 79 zijn die aan NUHO student. Veerondersteld wordt dat er uit verschillende gezinstypen. Het gezinsinkomen wordt oegit voor een bedrag dat varieert van 94.800 frank tot 99.600 frank loon

Per maand betekent dit een tussenkomst van de ouders van 8.300 tot 7.900 frank (tabel 4) Voor gezinnen met 2, 3, 4 personen ten laste is dit een

TABEL 3: Inkomensreeks van het huidige stelsel waartegenover de maximumtoelage staat.

P. tl.	Aant. Kind.	NBI ' 77	NML '79	GI '79
2	1	69.956	8.905	11.152
3	2	89.944	11.131	15.484
4	3	109.931	13.357	22.374
5	4	129.919	15.337	28.082
6	5	149.906	17.315	33.602
7	6	169.984	19.303	39.132
8	7	189.881	21.273	45.152
9	8	209.869	23.252	50.882

Bron: Verslag werkgroep studietoelagen, juli 1980, Min. Nat. Opvoeding.

Afkortingen

- S.V.M. : Socio-vitaal minimum. Het bedrag dat de grens vormt tussen bestaanstektheid en onzekerheid voor een gezin met één kind. Op 1.1.79 was dat volgens H. Deleescq en het Centrum voor Sociaal Beleid een netto gezinsinkomen van 28.674 fr.
- G.I. : Netto gezinsinkomen. Men bekomt het door het netto-maandloon en de kinderbijslag bijeen te tellen.
- N.B.I. : Netto-belastbaar inkomen. Dat deel van het inkomen waarop belasting kan worden geheven. (Kinderbijslag valt daar niet onder). Het socio-vitaal minimum '79 komt overeen met een N.B.I. van 296.165 fr.
- GMIV : Grens van minvermogensheid. Het gezinsinkomen waarbij men niet langer geacht kan worden nog bij te dragen in de studiekosten.
- GMEV : Grens van meervermogensheid. Het gezinsinkomen van waarf men geacht wordt alle studiekosten zelf te kunnen dragen. M.a.w. deze grens ligt (met één studierend kind) 60.000 fr. hoger dan de grens van minvermogensheid. 60.000 fr. is immers de schatting van de studiekosten voor één student. Of: grens van meervermogensheid (GMEV) is gelijk aan de grens van minvermogensheid (GMIV) plus de studiekosten.

33% van de studie 55% daarvan leef

Het is zeer de vraag of het voor grotere gezinnen wel mogelijk is om zowat 5.000 frank opzij te leggen per maand.

MINIMUM ?

Laten we eens bekijken tegenover welke inkomensreeks de minimale toelagen staan. Inkomens die boven deze reeks liggen zijn dus uitgesloten.

De beurzen die hier worden uitgekeerd bedragen 28.400, 32.200 en 27.400 voor respectievelijk eerstejaars-universiteitsstudenten, een ouderejaars en een NUHO student.

Veerondersteld wordt dat er uit verschillende gezinstypen. Het gezinsinkomen wordt oegit voor een bedrag dat varieert van 94.800 frank tot 99.600 frank loon Per maand betekent dit een tussenkomst van de ouders van 8.300 tot 7.900 frank (tabel 4) Voor gezinnen met 2, 3, 4 personen ten laste is dit een

zware opdracht. Ook van gezinnen met 5 tot 8 personen ten laste betekent dit 16 % tot 10 % van het inkomen. We willen toch even in overweging nemen dat de arbeidersgezinnen waarvan beide ouders werken met een NBI van 400.000 tot 500.000 frank courant zijn.

Het stelsel is dus bijzonder streng voor vrijwel alle gezinnen, enkel de heel grote gezinnen in de kleine beurzen, kunnen de financiële inspanning zonder gevoelijk verlies van welvaart aan.

Dat een verbetering dringend nodig is hoeft geen verdere uitleg

ONDER S.V.M.

Meer dan 50 % van alle beursgerechtigde studenten komen uit een gezin dat onder het S.V.M. zit (volgens de bepalingen van Deleescq en het Centrum voor Sociaal beleid U.F.S.I.A.) Tot deze pijnlijke vaststelling moest men komen als de spreiding van de gezinnen met beursstudenten volgens hun NBI werd bestudeerd. Het gaat om 14,38% van het aantal hoogstudenten in '78-'79, 44.194 uit het universitaire en 51.773 uit het NUHO. Het S.V.M. van Deleescq bedroeg geïndexeerd naar 1979 28764 fr en wordt uitgedrukt in gezinsinkomen per maand = netto-maandloon + kinderbijslag. Omgerekend naar het NBI '79 betekent dat 296.165 frank. Om rekenkundige redenen werd de grens aegled op 285.000,- in '76. Ongeveer 55 % van de gezinnen met beursgerechtigde studenten ten laste valt onder deze grens.

BESLUIT

Dit alles zegt vooral veel over de inkomensverdeling in ons land en over de grote behoeften, die er nog bestaan inzake demokratisering. Een reële verbetering zal veel gele kosten.

BEURZEN LEERP LICHTIGEN

Een ander luik in de beuzenproblematiek is het secundair onderwijs. Op dit vlak zijn de besprekingen nog niet erg ver gevorderd maar de punten die besproken werden zijn alarmerend genoeg. Het voorstel ligt immers ter tafel de beuzen van leerlichtige leerlingen af te schaffen. Rond dit probleem zijn ontzettend weinig gegevens beschikbaar; daarom moeten we ons beperken tot enkele deelfacetten van een kompleks geheel.

Vervolg van p.5

NIEUWE BEZEMS VEGEN...

De uitkeringstechniek houdt een logische verbetering in. Dat is onmiskenbaar.

Maar of er door een betere techniek ook betere uitkeringen zullen volgen, dat is zeer de vraag.

Daarom proberen we eens na te gaan hoeveel groter de beuzen nu zullen worden.

1. De maximumbeurs voor een kotstudent verlaagt tot 60.000 frs.

Dat zou alleszins het gevolg zijn van de kaharde logica: enkel de resterende kosten worden vergoed door het beuzenstelsel. Zoals je je herinnert zijn deze resterende studiekosten gelijk aan het verschil van de totale studiekosten en de inkomsten uit kinderbijslag en belastingafrek.

In een overgangsfase belooft men de huidige maximumbeurs te betalen voor eenieder, die zich onder het S.V.M. bevindt. Voor een kotstudent bedraagt deze 74.300,-. Aangezien dit achter een meeruitgave van een half miljard betekent, blijven we hierover in het ongewisse. De huidige begroting zou immers ernstig moeten toenemen.

Zowel het huidige stelsel als het nieuwe voorzien in feite slechts in een financiële aanmoediging voor minvermogens, die zeer sterk gemotiveerd zijn om hun kinderen te laten studeren. Omdat de studiekosten, niet volledig terugbetaald worden, blijft er een drempel bestaan. Enkel door een reële versobering in het eigen gezinsbudget kan deze drempel worden genomen. Van de minvermogens wordt een extra-versobering gevraagd als ze hun kinderen willen laten studeren. Vermoedende ouders hebben hiervan geen last, noch onder de vorm van een kleine beurs, noch onder de vorm van een lening.

2. Wie heeft er voordeel bij het stelsel Bosmans?

et enige waar wij zo wat zeker

SITUERING

Een greep uit de argumentatie:

1. Zolang er schoolplicht is dient het onderwijs kosteloos te zijn. Wanneer het onderwijs gratis is dient het Ministerie van Nationale Opvoeding niet meer tussen te komen met studietoelagen. Het betoelagen van een gezin voor de algemene leefkosten van de kinderen behoort niet tot haar specifieke taak.

2. De middelen van Nationale Opvoeding zijn beperkt; er moeten bijgevoegde prioriteiten vastgelegd worden.

3. Zolang er schoolplicht is, kunnen studietoelagen de keuze van de studierichting niet beïnvloeden.

VERZET

Het waarom: 1. Over welke groep gaat het hier? Het maximum NBI ('78) om dit jaar ('80-81) een beurs te krijgen bedraagt 275.132 fr. voor het secundair onderwijs tegenover 366.843 fr. voor het hoger onderwijs. Men moet dus nog minvermogen zijn om een beurs te krijgen in het secundair onderwijs.

2. Het is een zeer gevaarlijk precedent: men begint bij de leerlichtige leerlingen en schaft uiteindelijk alle beuzen af.

3. Leerlichtverlenging versus gratis onderwijs. Nu blijkt dat werkende jongeren tussen 14 en 16 jaar (direkt na de schoolplicht dus) hoofdzakelijk uit het milieu van minder geschoolde en laagst be-

van zijn is dat er evenveel mensen voordeel als nadeel bij zullen hebben.

Wij hebben voor één simulatie eens nagedacht hoe de geplande herverdeling binnen het budget er zou kunnen uitzien.

Simuleren betekent nabootsen, veinzen...

Het ministerie heeft gedaan alsof de beursaanvragen voor het jaar 78-79 onder het stelsel Bosmans zouden vallen. Vervolgens heeft men laten berekenen wie er meer of minder zou krijgen, of wie er tout court zou uitvallen, of wie onverwacht toegang zou krijgen.

Merkwaardig is wel dat er voor dat jaar uit N.U.H.O. en Unief 45.457 aanvragen waren, waarvan er 28.177 werden toegekend, wat ongeveer 62,42% van het totaal betekent.

Op het totaal van de aanvragen liggen de verhoudingen als volgt:

420 nieuwkomers	A
5.071 uitvallers	B
27.780 wijzigingen	C
17.277 meer	C
10.463 minder	D
12.226 idem of gewijferd	

Wanneer wij nagaan welke inkomscategorieën deze verandering ondergaan op basis van het N.B.I., stellen wij het volgende vast: Tussen de 85.000 en de 385.000 zijn er meer mensen die een grotere beurs zouden krijgen dan nu, en minder die er een kleinere zouden ontvangen.

Onder en boven deze groep is de situatie niet omgekeerd en voor het merendeel van de mensen eerder nadelig. Voor de laagste categorieën ligt de verklaring in de daling van de maximumbeurs tot 60.000 frs. Voor de hogere categorieën in o.a. 1.500 dubbelbetalingen, die wettelijk en vermoedelijk ook door een strengere behandeling van de grote gezinnen. Het overgrote deel ligt dan nog onder de 610.000 '81.

Het gaat dus over lage en gemiddelde inkomens, zeker als het om een werkend echtpaar gaat.

taalde arbeiders komen. Verder studeren is zowel uitgeven als loonderven. Bij schoolplichtverlenging én afschaffing van de beuzen voor leerlichtige leerlingen worden voor die mensen ALLE inkomsten van hun kinderen (of studiebeurs, of stempelgeld, of loon) afgeschaft. Daarbij komt nog dat het schoolpakt gratis onderwijs voorziet" volgens het ministerie "het onderwijs inzake leermiddelen enkel gratis is in het lager onderwijs. Bij de verlenging van de leerlicht is een uitbreiding daarvan voorzien in het secundair onderwijs, maar de uitvoering zal bij KB worden geregeld en vermoedelijk worden uitgesteld." (C. DE GRAEVE, ministerie GEENS) Hoewel er geen precieze gegevens bestaan is iedereen het erover eens dat onderwijs NIET gratis is en zelfs vrij duur voor technische en beroepsrichtingen (waar die groep natuurlijk het sterkst vertegenwoordigd is!)

Uit tabel 8 blijkt hoe de gelden overgeheveld worden. Je moet de cijfers nemen voor wat ze waard zijn. Wij hebben immers op dit ogenblik geen uitsluit over het uitzicht van het definitieve stelsel.

Eén ding is duidelijk het gaat om een herverdeling onder de minvermogens. De rijken blijven bij heel deze operatie buiten schot.

3. Wat betekent dit concreet in de portemonnee?

In tabel 7 zie je wat de huidige populatie nog krijgt in het nieuwe stelsel. Opvallend is een reeks nullen in de linkerbenedenhoek. Dit zijn allemaal gezinnen die nu buiten de orijen vallen. In de rechterbenedenhoek zie je allemaal maximumbeuzen.

Wij zijn optimistisch geweest en hebben de huidige maximumbeurs ingevuld, die zoals je weet een meeruitgave van 500 miljoen vergt. Bekijk ook eens de uitgave onder- en bovengrens in tabel 5 en 6, ze liggen ontzettend dicht bij elkaar. Vandaar dat je in tabel 7 bijna geen beuzen vindt, die tussen de 0 en de 74.300 liggen.

De spreiding over de inkomenslagen is dus veel kleiner. Anderzijds biedt dit natuurlijk geen oplossing voor al wie onder de ondergrens ligt. Een kwaaltje waar ook het oude stelsel al van te lijden had.

Besluit

Erg moeilijk te trekken hoor. Een behoorlijke verdeeldheid onder de beursstudenten is alleszins troef.

Hoofdpijnprobleem blijft het budget. Zelfs ook eens spruitgave gerealiseerd worden zullen een groot deel van de studenten te kleine beuzen krijgen of blijft het risico reëel dat er leningen worden ingevoerd.

*het betreft het model met een staagwijze opbouw van de bovengrens van 7.000 frs.

Duur leven. Overall?

huurprijzen

ANTWERPEN

a) Privé-sector

De sociale diensten van RUCA en UIA schatten de gemiddelde huurprijs van een kot rond de 3000 fr. Er is evenwel een grote verscheidenheid in die prijzen. Globaal genomen zouden ze zich situeren tussen de 1800 fr. en de 4000 fr. Er zou een tendens bestaan om de huurprijzen dit jaar met ongeveer 5 % te verhogen.

b) Studentenkamers van de UIA

	78-79	79-80	80-81
kamers	2200	2500	2650
studio	2800	3200	4000
appartementen	3300	4200	5250

BRUSSEL

a) Privé-sector

Volgens de sociale dienst van de V.U.B. ligt de gemiddelde huurprijs voor privé-koten rond de 4000 fr.

b) Studentenhomes

Sinds een aantal jaren past de V.U.B. een stelsel van gedifferentieerde huurprijzen toe. De studentenpopulatie wordt op basis van het inkomen verdeeld in 4 categorieën. Naargelang van deze klassificatie betaalt men resp. 1500, 2120, 3000 en 4000 fr. De meeste studenten zitten in de tweede categorie.

GENT

a) Privé-sector

De sociale dienst onderscheidt hier drie categorieën. Voor een luxe-kot zou men 3000 fr. en meer betalen, voor een modaal kot tussen de 2000 en de 2500 fr.

In de derde categorie zitten dan de huisjes die studenten zelf opknappen, de krotten en de gemeenschapshuizen waarover men geen cijfermateriaal heeft.

b) Studentenhomes

Sinds een aantal jaren bedraagt de huurprijs 1575 fr. voor beursgerechtigde en 1800 fr. voor niet-beursgerechtigde studenten. Vanaf oktober 1981 zouden gedifferentieerde huurprijzen ingevoerd worden. Men heeft nog geen klassificatie vastgelegd maar de prijzen zouden schommelen van 1650 fr. tot maximaal 3000 fr.

LEUVEN

a) Privé-sector

Gemiddelde huurprijs van een jongenskot (schatting huisvestingsdienst):

	70-71	1325 Fr.	76-77	1848 fr.
71-72	1461 Fr.	77-78	----- (1)	
72-73	1559 Fr.	78-79	2021 fr.	
73-74	1596 Fr.	79-80	2311 fr.	
74-75	1728 Fr.	80-81	2500 fr. (2)	
75-76	1817 fr.	81-82	3000 fr. (2)	

(1) Cijfers ontbreken. (2) Schattingen.

b) Studentenhomes

maaltijden

EVOLUTIE VAN DE MAALTIJDPRIJZEN IN VERSCHILLENDE UNIVERSITAIRE CENTRA (1)

	GENT	BRUSSEL	ANTWERPEN	LEUVEN
1974	35	---	35	47
1975	40	TOELAGE (2)	35	53
1976	40	50	23	56
1977	45	55	24	58
1978	50	60	25	60
1979	50	63	26	60
1980	55	65	27	60
1981	60 (3)	68	28	64 (4)

- (1) Maaltijd = soep, hoofdschotel, dessert.
- (2) De V.U.B. verleent individuele toelagen aan studenten die van een beurs genieten. Een maaltijd kost een beursstudent in 1980 dan 65 min 27 fr. = 38 fr. (ca. 40 % van het cliënteel bestaat uit beursstudenten).
- (3) Deze verhoging van 55 fr. naar 60 fr. zou in oktober 1981 van kracht worden. (Onder voorbehoud)
- (4) Prijs op 1.3.81.

Vervolg van p.5

Maar de GMIV werd opgebouwd door voor elk kind 5000 F (kindergeld + belastingsaftrek) ter beschikking te stellen om zijn algeme-

ne leefkosten te financieren. Die 60.000 F per jaar worden dus geacht voor dit doel gebruikt te worden. Het maximum dat rest voor subsidiëring van de studenten is in dit geval :

voor de kotstudent : 120.000
- 60.000 = 60.000 F
voor de thuisstudent : 100.000
- 60.000 = 40.000 F. Dit zijn de resterende studiekosten. Heel deze redenering steunt op

SIMULATIE OUDE STELSEL VERSUS NIEUWE STELSEL

		Meer	Even veel of reeds geweigerd?	Minder	Saldo	Uit	In
485.000	M	1.029	4.586	1.954	-925	2	3
	1000F	5.700	0	22.820			
	M	16.217	1.077	3.548	+12669	54	369
	1000F	217.990	0	28.340			
385.000	M	454	6.463	10.033	-4579	5.015	21
	1000F	27.450	0	182.815			
		17.700	12.226	15.535		5.071	420
							+ 17.165.000

Bron: Eigen berekening op basis van de gegevens in het Verslag van de werkgroep studietoelagen op P.67-68

STANDPUNTEN

Regionaal

MERKATOR aardrijkskundige kring

Eén, twee, drie, vier, vijf ...
weg beurzen

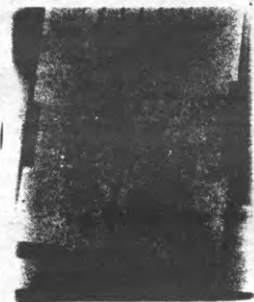
Het presidium, dat zo'n tweehonderd merkatoriaantjes onder zijn hoede heeft, heeft op vrij diepgaande wijze dit hete hangijzer bestudeerd. Wat wij dachten te mogen besluiten is dat het nieuwe verdeelmechanisme zeker niet slechter is dan het oude ; het is echter ook niks beter. Onze bezwaren situeren zich vooral tegen :

- De te lage maximumbeurzen, zodat mensen die onder het SVM zitten, verplicht zijn om de volledige kinderbijslag en belastingsaftrek aan te wenden voor het betalen van studiekosten.
- Het invoeren van leningen voor de middenklasse.

Beide maatregelen staan o. i. lijnrecht tegenover wat men een democratiseringspolitiek noemt. De regering zal echter zelf ook wel inzien dat het probleem van de beurzen er één is van geldtekort en niet van een verkeerd verdeelmechanisme. Wij zijn dus voorstanders van een massale aktie tegen het nieuwe voorstel dat niets fundamenteel oplost.

Waar wij het echter niet mee eens kunnen zijn, is dat in het Eisenpakket een aantal eisen zijn opgenomen die niet rechtstreeks met deze problematiek te maken hebben, zoals de al zo lang gevraagde goedkope kollektieve voorzieningen. Ook wij zijn voorstanders van deze voorzieningen, daar niet van. Wij zijn er echter niet zo gelukkig mee dat deze eis nu naar voren wordt gebracht. Het gevaar is volgens ons zeer reëel dat hierdoor de aktie aan scherpte gaat verliezen omwille van het simpele feit dat niet iedereen er mee akkoord gaat dat, wanneer hij wil gaan betogen tegen het invoeren van leningen, hij ook moet betogen voor goedkope kollektieve voorzieningen ; dat dergelijke redeneringen gemaakt worden, bleek vol-

doende tijdens de aktie tegen de 10 000. Naar onze mening ware het beter geweest voor de aktie dat het Eisenpakket beperkt gebreken zou zijn tot de problematiek die op dit ogenblik aan de orde is, nl. de beurzen. Het is immers op de eerste plaats van belang dat de aktie zo massaal mogelijk gevoerd wordt, en niet dat het Eisenpakket zo breed mogelijk is. Anders vrezen wij dat de studentenbeweging, zoals bij de 10 000, ween een (frustrerende) nederlaag moet slikken.

LEUVENSE LANDBOUW KRING

Allen hebben wij al gehoord wat de vooropgestelde plannen zijn i.v.m. de beurzen en leningen. Allen weten wij ook reeds lang dat het telkens weer de zwaksten zijn die getroffen (en aangepakt !) worden door de massa van krisismaatregelen, in dit geval de studenten. De crisis evenwel wordt niet fundamenteel aangepakt.

Aangezien we niet anders kunnen dan beamen dat de voorgenomen maatregelen een ont-demokratisering inhoud-

ROMANIA

Beurzenwet kadert
in globale rege-
ringspolitiek

De op til zijnde veranderingen betreffende de wet op de studietoelagen betekent niet alleen een wijziging van de regering om de democratisering van het onderwijs verder uit te bouwen, maar doen zelfs afbreuk aan de bestaande regeling. Deze maatregelen kaderen in een globale regeerpolitiek: men poogt stelselmatig sociale verwoorvenheden te slopen, en dan nog bij voorkeur ten nadele van die bevolkingsgroepen die relatief weerloos zijn. Slachtoffers van deze politiek: werklozen, in nog grotere mate werkloze vrouwen en jonge werkloze vrouwen en jonge werkloze vrouwen en gepensioneerd en gepensioneerden, langdurige zieken, kinderverzorgsters, loontrekkenden. Bovendien wordt reeds gezwaaid met het lente-offensief, een volgende fase in de afbraak van de rechten van minvermogenen. Elke campagne die door studenten wordt opgezet tegen de wijzigingen in de beurzenwet, dient dan ook gevoerd te worden in voeling en solidariteit met de andere getroffen bevolkingscategorieën, en tegen de politieke en economische machten die zich de sociale afbraak tot doel stellen.

den, niet enkel van het universitair en hoger onderwijs, neen, nu zelfs ook al van het sekundair onderwijs, vinden wij het als kring die de belangen van de student verdedigt, noodzakelijk ons hiertegen met klem te verzetten. Wij onderschrijven dan ook het Eisenplatform van het Nationaal Aktiekomitee.

Leuven, 12.02.81
namens de Leuvense LBkring,
Geert Moens, S.A.

TABEL 6 : Inkomensreeks in het nieuwe stelsel waartegenover de minimumtoelage staat.

P. tl.	Aant. Kind.	NBI '77	NML '79	GI '79
2	1	381.123	31.427	33.674
3	2	437.399	35.321	40.674
4	3	476.381	38.657	47.674
5	4	487.843	41.929	54.674
6	5	490.626	45.387	61.674
7	6	495.168	48.845	68.674
8	7	512.260	51.795	75.674
9	8	546.902	55.044	82.674
10	9	583.772	58.502	89.674

BRON : Verslag werkgroep studietoelagen, juli 1980 Min. Nat. Opvoeding p. 80

het principe dat nationale opvoeding inzake betoelaging enkel verantwoordelijk is voor de studiekosten en het gezin niet moet subsidiëren voor uitgaven die het ook moet doen als dat kind niet stuurt. De GMEV wordt dus bepaald door de GMIV + de resterende studiekosten.

Ligt het inkomen tussen de 2 grenzen, dan wordt de grootte van de toelagen bepaald door een coëfficiënt die overeenstemt met de plaats van het gezin tussen de GMIV en de GMEV.

$GMEV - NBI \text{ gezin}$
 $GMEV - GMIV$

Toelagen beneden de 5000 F worden toegekend.

TABEL 7

P.T.L	100	80	60	40	20
2	74.300	74.300	74.300	74.300	74.300
3	0	67.485	74.300	74.300	74.300
4	0	60.041	74.300	74.300	74.300
5	0	0	74.300	74.300	74.300
6	0	0	67.072	74.300	74.300
7	0	0	0	74.300	74.300
8	0	0	0	74.300	74.300
9	0	0	0	74.300	71.300

Grootte van de toelagen.

Een student uit een gezin waarvan het inkomen onder de GMIV ligt die overeenstemt met het aantal personen ten laste in het gezin, ontvangt de maximum toelage (60.000/40.000). Als het inkomen boven de overeenstemmende GMEV ligt, wordt geen toelage meer uitgekeerd.

Meerdere studenten in het Hoger Onderwijs uit 1 gezin

De som van de resterende studiekosten voor de verschillende studenten wordt opgeteld bij de GMIV. Dit bedrag vormt de nieuwe GMEV. De grootte van de toelage wordt op dezelfde wijze bepaald als voor 1 student vanuit de opgeschoven GMEV.

NIEUWE FILOSOFISCHE KRING

standpunt t.a.v. de herziening van de wet van 19 juli 1971 op de studietoelagen

Er moet een duidelijk onderscheid gemaakt worden tussen 1. de mogelijkheden binnen een bepaald beurzenbudget en 2. de behoefte aan en de gewenste omvang van zo'n budget. Argumenten als het kunnen werken voor de ouders en dat van de lukratieve beroepen kunnen wel duidelijk maken dat beurzen nodig zijn, maar niet welke verdeling binnen een bepaald budget het beste is.

Laten we dus eerst het budget zelf bekijken. In de huidige kontekst grijpt het grootste deel van de sociale selectie al in het M.O. plaats. Extra-geld voor de democratisering van het H.O. kan daardoor slechts een minderheid van de 'minderbegoeden' helpen. Verreikende - d.w.z. dure - eisen als b.v. studieloon kunnen slechts opportunistisch en

korporatistisch begrepen worden, zolang de studenten zich zo weinig aan het M.O. gelegen laten liggen. Met de altijd beperkte hoeveelheid geld en energie moet volgens ons eerst het M.O. zo effectief mogelijk gedemocratiseerd worden. Pas daarna kunnen verderreikende eisen ter discussie gesteld worden.

Als we het huidige voorstel vergelijken met de toestand die we twee jaar geleden zo bekritiseerden, kunnen we alleen constateren dat het in belangrijke mate tegemoetkomt aan wat we toen vroegen : nl. een meer rationale besteding van de beschikbare gelden. Is het de hemel op aarde niet, het is dan toch een vooruitgang. De N.F.K. kan die alleen maar toejuichen

STANDPUNTEN

Nationaal

ABVV-JONGEREN

Studieleningen? Nee bedankt!

Maandag 5 januari stond er in deze krant een artikelje met als titel: leningen i.p.v. studiebeurzen. Het stof waaide op tot in de redactiekamer van "aktueel". Een enigszins voorbarige mededeling moeten we zeggen.

De Hoge Raad voor Studietoelagen, waar ook de ABVV-stem doorklinkt, is immers niet erg te vinden voor het principe van studieleningen! Maar laat ons de dingen eerst even op een rijtje zetten. Wat gebeurt er allemaal?

De Overheid is er zich van bewust dat de uitkeringen

zoals ze nu verstrekt worden ontoereikend zijn en vaak in verkeerde handen terecht komen. De opdracht wordt gegeven een nieuw systeem uit te werken. Hiervoor worden deskundigen aangetrokken: de sociale diensten van de universiteiten, de studentenorganisaties, kortom iedereen die er bij betrokken kan zijn. Er wordt iemand aangesteld om dit zaakje op een passende manier te (bege-)leiden, om zo tot een wetenschappelijk antwoord eindresultaat te komen. Een sproukje als het ware, was er niet die ene

beperking: je krijgt géén frank méér in de pot als

vorige jaren. "Om te bezuinigen geen verhoging van het budget" heet dat dan.

Nu kan je je terecht afvragen of je met de huidige 2 miljard in 't bakske een rechtvaardig systeem kan opbouwen zodanig dat niemand een studie moet stoppen omdat ie geen geld heeft.

Eén voorstel ...

Na een jaar cijfers en discussiëren ligt er toch een voorstel op tafel en hier volgen de krachtlijnen. "Een gezin met een netto-belastbaar gezinsinkomen dat lager ligt dan het socio-vitaal minimum moet gesubsidieerd worden voor de totale studiekost." Dat vraagt een woordje uitleg!

- gezinsinkomen: wedden + kinderbijslag + andere belastbare inkomsten.
- socio-vitaal minimum: minimumbedrag voor een gezin om redelijk te leven (28 674 fr. per maand voor een echtpaar met 1 student ten laste, dus meer minimum dan socio-vitaal).
- studiekost: de onkosten die een student méér heeft dan wanneer ie gewoon thuis zou zitten (geschat op 60 000 fr.). Er wordt geen onderscheid meer gemaakt tussen een universitair en niet-universitair.

Een gezin met 1 student ten laste zou dan geen uitkering meer krijgen als het een maandinkomen van 33 674 fr. heeft (= socio-vitaal minimum + studiekost). Voor deze groep zou men dan leningen willen invoeren, waarvan de dienst voor studietoelagen de rente geheel of gedeeltelijk op zich zou nemen.

Eén principe

De ABVV-jongeren zijn tegen het principe van leningen:

- de kosten van het onderwijs (dat gratis zou moeten verstrekt worden) moeten door iedereen gedragen worden in verhouding tot het inkomen. Met leningen worden de minderbevoegden gediskrimineerd t.o.v. de rijken.
- de rente voor leningen met een lange aflossings-termijn liggen zo hoog dat het geld beter meteen als toelage uitgekeerd kan worden.

Overigens eist het ABVV een studietoelagen voor studenten. Wat dat inhoudt zullen we zeer binnenkort op deze pagina's uiteenzetten.

(verschijnen in Jongerenkon-takt, in De Morgen van 31. 01.81)

VVS-SVB

Het recht op onderwijs is een onvervreemdbaar recht op vorming voor iedereen. Er mag geen enkele drempel zijn van financiële, sociale of politieke aard wat betreft de toegang tot het hoger onderwijs. Gratis onderwijs is een 'must'. Elke nieuw uitkeringsstelsel (zoals dit nu uitgedacht wordt) binnen het huidige beschikbare budget kan geen enkele fundamentele verbetering inhouden. Leningen moeten hoe dan ook uit de wet op de studietoelagen geschrapt worden. Zij verhogen de drempel tot het hoger onderwijs door meer sociale selectie, verho-

ging van de studiedruk en studie-oriëntering naar meer winststrevende be-roepen. Wij opteren voor een systeem waar iedereen (studenten, dienstplichtigen, gewetensbezwaarden, ...) boven de 18 j. als meerderjarige wordt erkend en recht heeft op financiële zelfstandigheid. Alle studenten van het hoger onderwijs moeten een studie-inkomen ontvangen, dat zowel de kosten voor levensonderhoud als de specifieke studiekosten moet dekken. In die zin moet het opgevat worden als een vervangingsinkomen.

CVP - JONGEREN

Efficiëntieverbetering steeds welkom, afstotingen niet

Principieel is het loverswaardig de beperkte middelen voor studiefinanciering bij voorrang te reserveren voor hen die werkelijk behoeftig zijn. Deze beperkingen contrasteren evenwel met blijvende prestige-uitgaven. Zowel leed- als kostenverwekkend zijn de enorme, typisch Belgische niet-slaagcijfers bij de H.O.-start. Studiebegeleiding, vooropleiding, opvang en pedagogische organisatie van H.O. zijn inefficiënt. Maturiteitstrimesters ter afsluiting van S.O., integratie NUHO-UHO en creatie van tussenniveaus met veelzijdige overschakelmogelijkheden na een "onvolledig geslaagd" jaar zijn hier nuttig. Ze ver-

minderen kosten, drempel-vrees en ongunstige psychische weerstanden, en verbeteren democratisering. Studiebeurzen en differentieële inschrijvingsgelden moeten op basis van zowel inkomen als vermogen worden berekend. Studieleningen, ook voor levensonderhoud, zijn nodig voor jongeren in een moeilijke situatie. Kleine regionale instellingen dienen uitgebreid of afgeschaft als zij onoverredig duur zijn en/of onevenredig veel studenten voeren naar duurdere richtingen. Verlengde studietoelagen, vestigingwet en numerus clausus blijven onverantwoord, en met hogere voorstellen en besparingen te omzeilen.

JONGSOCIALISTEN

(Hoger) Onderwijs van de gemeenschap, voor de gemeenschap en door de gemeenschap.

De J.S. zijn op termijn voorstander van een studietoelagen voor elke student die voortgezet onderwijs wil volgen. De J.S. zien dit wel gekoppeld aan het toehalen van de inkomenswaaijer in de maatschappij. Dit betekent dat zij jongeren vanaf 18 jaar fundamenteel als zelfstandige mensen beschouwen, wat onder andere inhoudt dat in de tussentijd stappen daarnaartoe de nodige aandacht moet besteed worden aan het statuut van de zelfstandige student (dat op dit ogenblik grote tekortkomingen vertoont).

Zolang er echter financiële drempels blijven bestaan op voortgezette studies aan te vatten, dient een stelsel van studiebeurzen gehandhaafd en zo breed mogelijk uitgebouwd. Uiteraard kan niet geduld wor-

den dat er nog meer drempels worden ingevoerd, zoals de veralgemende invoering van studieleningen, waar de J.S. absoluut tegen gekant blijven.

De democratisering van het hoger onderwijs zien de J.S. echter niet als een louter financiële operatie. Een breed uitgebouwd sociale sector waarin naast sociale diensten, huisvesting en restaurants ook plaats is voor jobdiensten, psychosociale begeleiding, juridische consultaties, sportbeleving en cultuur, moet het klimaat scheppen dat aanzet om verder te studeren. Bens deze dienstverlening uitgebouwd, moet zij natuurlijk maximaal worden benut, en dus opengesteld voor gans de bevolking. In de beheersorganen van deze "sociale centra" zien wij, in het licht van onze opties van zelfbeheer, een uitgebreide plaats weggelegd voor de gebruikers.

MLB

Een studieinkomen betaald door de rijken.

Het huidige budget voor studietoelagen is ontoereikend. Vele jongeren zien van verder studeren af en gaan werken om de directe noden van thuis te lenigen. De herstelwet en de werkloosheid drukken meer en meer gezinnen naar en onder het socio-vitale minimum. Heel wat rechten en ook het recht op onderwijs komen in het gedrang. Vooral de uitbouw van kollektieve voorzieningen kan de kosten van het levensonderhoud drukken. De openstelling ervan voor de werkende bevolking kan de tewerkstelling zien goede komen. Uiteindelijk is een studieinkomen, dat minstens de studiekosten dekt en dat betaald wordt door de rijken, het enige rechtvaardige middel om het hoger onderwijs echt gratis te maken en de financiële zelfstandigheid van de meerderjarigen te waarborgen.

Op onderwijsvlak klagen we de verspillende verzulging aan en bepleiten één democratisch en pluralistisch net. De gevolgen van de crisis moeten verder door de rijken betaald: met 50 miljard door een belasting op de fortuinen, met de 200 miljard van de fiscale fraude, met de honderden miljarden parasitaire winsten in de bank- en de energiesector door nationalisatie ervan zonder schade-loosstelling.

SJW

Voorstel Boemans een onaanvaardbaar alternatief.

SJW kan onmogelijk akkoord gaan met dit voorstel Bbsmans. Er verandert met deze nieuwe beurzenverdeling niets fundamenteels ten opzichte van het vorige systeem. De ene krijgt wat meer, de andere wat minder. Het onderwijs wordt er echter niet verder mee gedemocratiseerd. De burgerij is er trouwens helemaal niet toe bereid dat te doen! Hun kapitalistische systeem in crisis heeft geen enkele baat meer bij massa's universitair afgestudeerden. Ook vinden wij de lanceering van de idee leningen een gevaarlijk precedent. De studentenbeweging moet daarrond dan ook ten zeerste op haar hoede zijn en moet het enige alternatief, studie-inkomen, verder uitwerken en in haar eisen opnemen.

Tot slot willen we benadrukken dat de hele ondemocratisering niet los mag gezien worden van de hele soberheidspolitiek van de burgerij en de regering. Daarom is de solidariteit met de arbeidersbeweging, die nog harder wordt aangevallen dan wij, een noodzaak. Het is dezelfde strijd tegen de anti-crisismaatregelen van de burgerij. Het is dezelfde strijd tegen het kapitalistische systeem dat niet om de mens bestaat maar om de winst van enkelen.